

MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE ÎN EDUCAȚIE

REPERE METODOLOGICE

pentru aplicarea curriculumului

la clasa a XII-a

în anul școlar 2024-2025

Disciplina

Educație plastică

Filiera vocațională, profil pedagogic

specializarea învățător-educatoare

București, 2024

Premise pentru aplicarea curriculumului la clasa a XII-a în anul școlar 2024-2025

1. ASPECTE INTRODUCTIVE:

Context:

Disciplina Educație plastică se studiază în clasele a XII-a, ca parte a curriculumului diferențiat (CD), la specializarea învățător-educatoare din cadrul profilului pedagogic, filiera vocațională, în conformitate cu planul cadru de învățământ pentru ciclul superior al liceului filiera vocațională – profil pedagogic specializarea învățător – educatoare Anexa 3 la OME nr. 3670/ 13.02.2023, respectiv Anexa 1 la OMECTS nr. 5347/07.09.2011 privind aprobarea planurilor-cadru de învățământ pentru clasele a IX-a – a XII-a, filiera vocațională, profilul pedagogic. Programa de Educație plastică, clasa a XII-a – ciclul superior al liceului, filiera vocațională, profil pedagogic este concepută de fiecare cadru didactic pentru anul școlar în curs. La nivelul ciclului superior al liceului, ca etapă a învățământului postobligatoriu, curriculumul diferențiat (CD) este definit ca ofertă educațională stabilită la nivel național, constând în discipline cu alocări orare și programe școlare diferențiate pentru specializările din cadrul aceluiași profil de formare. În acest context, disciplina Educație plastică, clasa a-XII a valorifică acele competențe dobândite de către elevi prin studierea disciplinelor din cadrul ariei curriculare Arte, în învățământul obligatoriu, studierea disciplinei *Educație plastică în clasa a XI-a*, respectiv studierea disciplinei *Metodica predării Educației plastice pentru învățământul primar și preșcolar în clasa a XI*, cât și a *practicii de specialitate* susținută la *Arte vizuale și abilități practice în ciclul primar, sau la Domeniul Estetic și Creativ în învățământul preșcolar*.

Necesitatea în proiectarea curriculumului pentru această disciplină constă în abordarea exprimării plastice în legătură cu oferta curriculară specifică disciplinei *Arte vizuale și abilități practice* din învățământul primar, și domeniului experiential *DEC- Domeniul estetic și creativ* parte a curriculumului pentru învățământul preșcolar, cu scopul de a clarifica și aprofunda noțiuni și concepte necesare în procesul didactic pentru aceste etape de preșcolaritate și școlaritate mică.

În ceea ce privește disciplina Educația plastică la filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea învățător-educatoare, aceasta are ca scop dezvoltarea unei culturi vizuale ca parte a educației complete oferite fiecărui individ și punându-se accent pe însușirea temeinică a comunicării vizuale prin imaginea artistică.

Rolul Educatiei plastice în dezvoltarea competentelor - cheie

Pe lângă competențele care definesc profilul absolventului la finalul clasei a X-a / a XII-a, profilul de formare al absolventului învățământului liceal vocațional cuprinde un ansamblu de rezultate ale învățării, cu relevanță directă pentru calificarea dobândită. Aceste rezultate ale învățării sunt descrise prin standardul de pregătire profesională specific fiecărei calificări profesionale și se corelează cu descriptorii de nivel ai Cadrului național al calificărilor. Unitățile de rezultate ale învățării sunt tehnice generale (comune tuturor calificărilor dintr-un domeniu de pregătire profesională, la un anumit nivel de calificare) și specializate (specifice calificării).

Rezultatele învățării fac explicit referire la selectarea, combinarea și utilizarea adecvată de cunoștințe, abilități și atitudini pentru rezolvarea cu succes a unei anumite situații de muncă sau de învățare, precum și pentru dezvoltarea profesională și personală.

În contextul actual al unei lumi în continuă schimbare, creativitatea reprezintă o valoare umană multidimensională menită a fi factor generator al progresului în diverse domenii. La nivel social, creativitatea este generată de societate pentru cetățenii săi prin următoarele patru libertăți de bază: exprimarea liberă, libertatea de explorare și investigare, posibilitatea alegerii domeniului de studiu și pregătire, libertatea de a fi ei înșiși.

Competența de sensibilizare și exprimare culturală

Competența de sensibilizare și exprimare culturală implică înțelegerea și respectul modului prin care ideile și semnificațiile sunt exprimate și comunicate creativ în culturi diferite, printr-o serie de manifestări artistice și alte forme culturale. Se referă și la înțelegerea, dezvoltarea și exprimarea propriilor idei și a locului sau al rolului în societate, într-o varietate de moduri și contexte. Descriptorii specifici competenței de sensibilizare și exprimare culturală, care detaliază achizițiile urmărite, în cadrul profilului de formare al absolventului de clasa a XII-a, în conformitate cu *Profilul de formare al absolventului de clasa a XII-a/Nivel dezvoltat (la finalul clasei a XII-a)* sunt:

- Investigarea modului în care diferitele forme culturale prezintă, reprezintă și transformă lumea, din perspectiva diversității culturale, a identității personale și a celei de grup;
- Participarea la procese creative la nivel individual și de grup, identificând oportunități personale, sociale sau comerciale prin intermediul artelor și a altor forme culturale;

- Abordare etică și responsabilă a proprietății intelectuale și culturale și promovarea patrimoniului material și imaterial, local, național și universal.

Disciplina Educație plastică are un rol fundamental în dezvoltarea creativității și a competențelor – cheie, din configurarea profilul absolventului de învățământ liceal și în mod particular în formarea competenței cheie: *de sensibilizare și exprimare culturală*. Alături de celelalte discipline, Educația plastică are rolul de a promova și de a asigura învățarea durabilă, prin dezvoltarea competențelor – cheie și considerarea elevului ca subiect activ al propriei formări. Predarea Educației plastice în ciclul superior al liceului vizează însușirea de cunoștințe teoretice și formarea de competențe intelectuale, abilități și competențe practice și de management al procesului de predare-învățare-evaluare.

Competențele cheie se dezvoltă și se aplică într-o varietate de contexte și într-o varietate de combinații. Acestea se interconectează și se întrepătrund, prin aceea că elemente componente ale unei competențe cheie sprijină învățarea elementelor altor competențe. De asemenea, competențele cheie dobândite în școală în cadrul diverselor discipline de studiu sau dobândite în afara școlii constituie achiziții pe baza cărora se formează competențele disciplinare. Astfel, învățarea disciplinelor de studiu depășește granițele academice tradiționale și deschide un orizont mai larg de cunoaștere, cu transferuri reale între spațiul clasei și viața de fiecare zi.

Exemplu:

Competența de sensibilizare și exprimare culturală sprijină învățarea la orice disciplină școlară, oferind *instrumentele vizuale* pentru a înțelege noile concepte și pentru a exprima idei în orice domeniu. Totodată, utilizarea competenței de sensibilizare și exprimare culturală ca instrument de studiu în cadrul abordării didactice la diverse discipline – altele decât cele artistice – oferă șansa dezvoltării și diversificării achiziției existente prin aplicarea în contexte noi, semnificative.

Caracterul integrator și multicultural al acțiunilor reprezentative pentru disciplina Educație plastică este dezvoltat în cadrul mai larg al demersului metodic. Învățarea în artă fiind gramaticală și tehnologică (și, doar în acest sens, operațională), punerea în aplicare a acestui conținut implică, din partea profesorilor, motivații de inovare și descoperire a unor strategii, modalități tehnice, mijloace și forme active pentru stimularea creativității vizuale a elevilor.

Acesta este obiectivul fundamental al îmbogățirii informației de specialitate, psihopedagogice și metodologice și criteriul evaluării muncii fiecărui cadru didactic, pe linia preconizată de reforma curriculară în curs de desfășurare în învățământul românesc de toate gradele.

Competența digitală

Competență digitală implică utilizarea critică și responsabilă a tehnologiilor digitale în învățare, la muncă și pentru participarea în societate. Include alfabetizarea în domeniul informației și al datelor, comunicarea și colaborarea, alfabetizare în mass-media, crearea de conținut digital (inclusiv programare), siguranță (inclusiv stare de bine și competențe de securitate cibernetică), respectarea proprietății intelectuale, rezolvare de probleme și gândire critică. Descriptorii specifici competenței digitale, care detaliază achizițiile urmărite, în cadrul profilului de formare al absolventului de clasa a XII-a, în conformitate cu *Profilul de formare al absolventului de clasa a XII-a/ Nivel devoltat (la finalul clasei a XII-a) sunt:*

- Rezolvarea creativă de probleme care presupun organizarea datelor, a informațiilor și a conținutului digital, prin utilizarea unor dispozitive, aplicații digitale și rețele, potrivit principiilor și mecanismelor de funcționare a acestora;

- Manifestarea interesului pentru dezvoltarea de conținuturi digitale și utilizarea noilor tehnologii, inclusiv a celor care valorifică inteligența artificială, ca răspuns la nevoi de învățare specifice;

- Utilizarea critică a tehnologiilor digitale prin analizarea oportunităților, limitărilor și riscurilor pe care le implică și prin respectarea unor principii - de etică și juridice - care vizează datele personale și proprietatea intelectuală:

- Participarea activă la societatea cunoașterii prin utilizarea noilor tehnologii ca mediu de susținere a cetățeniei digitale;

Pentru a dezvolta competențele digitale în cadrul disciplinei de educație plastică se pot organiza activități care să îmbine elemente de creație artistică cu tehnologiile digitale. Aceste activități vor ajuta elevii să învețe să utilizeze instrumente digitale pentru a crea, edita și expune lucrări artistice. Aceste activități digitale vor ajuta elevii să exploreze, să înțeleagă și să interacționeze

cu patrimoniul cultural și istoric într-un mod inovator, utilizând tehnologiile digitale pentru a prezerva și a comunica semnificația acestuia.

Scop:

Prezentul document este elaborat sub forma unei scrisori metodologice, având rolul de a continua sprijinul oferit profesorilor care predau la nivelul învățământului liceal vocațional pedagogic, în proiectarea activităților didactice și implementarea curriculumului artistico-plastic la clasa a XII-a, pentru anul școlar 2024-2025, în lipsa programei.

Aplicabilitate:

Aceste repere se prezintă ca recomandări, fără a avea un caracter obligatoriu sau prescriptiv. Profesorii vor stabili în funcție de context și propriul demers / plan / context, acțiunile necesare și opțiunile pentru a-și planifica, proiecta și desfășura procesul didactic în anul școlar 2024-2025, concentrându-se pe eficientizarea acestuia și pe identificarea celor mai eficiente metode de asigurare a unei continuități logice și a menținerii avantajelor legăturii care s-a creat cu resursa vizuală digitală.

Se va urmări de asemenea identificarea celor mai potrivite metode pentru a corecta decalajele inevitabile produse în perioada precedentă fără a prejudicia obiectivele anului școlar 2024-2025.

De asemenea fiecare profesor va stabili care este cel mai optim raport între tipul de resursă didactică tradițională și cele digitale, accesibile (în mod ideal) cu ușurință, tuturor, cel puțin la clasă, cu accent deosebit pe dialogul care se creează între diferitele domenii ale culturii vizuale.

Recomandări:

- fiecare cadru didactic va realiza articularea competențelor dezvoltate la nivelul ciclului inferior al liceului și cele vizate în clasa a XI-a, cu cele vizate a fi realizate în clasa a XII-a.
- valorificarea cunoștințelor dobândite de elevii claselor a XI-a în cadrul practicii pedagogice, pe de o parte (activități de predare și evaluare, de proiectare, organizare și autoevaluare a activităților/lecțiilor), iar, pe de altă parte a competențele dezvoltate prin studierea disciplinelor psihopedagogice pentru implementarea metodicilor specifice Educației plastice;
- organizarea demersurilor didactice va avea în vedere construirea unor situații de învățare relevante și semnificative, care să contribuie la dezvoltarea competențelor – cheie și la construirea profilului

de formare al absolventului de ciclu superior și a competențelor de specialitate specifice profilului vocațional pedagogic;

- implementarea unui profil de formare care definește așteptările de la absolventul ciclului superior al liceului, filieră vocațională;

- promovarea unui curriculum flexibil, care să permită diversificarea și adaptarea situațiilor de învățare pentru elevi, în acord cu caracteristicile de vârstă/ nivel de dezvoltare, cu interesele și aptitudinile elevului, cu respectarea diversității (etno-culturale, lingvistice, religioase etc.), cu așteptările societății și ale pieței muncii și cu valorificarea temelor transversale (educație pentru dezvoltare durabilă, educație media, educație interculturală etc.);

- valorificarea superioară a contextelor formale, nonformale și informale de învățare;

- valorificarea experienței anterioare a elevilor, punerea în valoare a cunoștințelor/ abilităților/ deprinderilor pe care aceștia le-au dobândit în contexte nonformale sau informale sunt demersuri necesare pentru organizarea unui proces de învățare semnificativ și relevant;

- valorizarea avantajelor oferite de mediul de învățare hibrid și dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor;

- contextele de învățare variate, precum și valorificarea resurselor digitale, reprezintă oportunități care contribuie la dezvoltarea competențelor – cheie ale elevilor de clasa a XII-a;

- implementarea acelor oferte curriculare și resurse educaționale relevante, care au fost dezvoltate prin proiectele și programele Ministerului Educației cu rolul de a sprijini procesul instructiv – educativ.

- stabilirea celor mai eficiente moduri de a continua studiul Educației plastice cu accent pe formarea competențelor plastice;

- identificarea modalități care să faciliteze și să favorizeze dialogul între instrumentarul imagistic elementar (elementele de limbaj plastic) elemente de scenotehnică (expresivități plastice) pe de o parte și noțiunile elementare d istoria artelor și metode specifice de predare a artelor plastice, pe de altă parte;

- valorificare interesului elevului pentru platformele și resursele educaționale și de comunicare digitale, interes care are potențialul de a anula, în premieră, distanța dintre sfera de preocupări personale, instrumentarul și conținutul didactic;
- explorarea dinamicii dintre instrumentarul plastic tradițional și imaginea creată / comunicată / expusă / promovată atât cu ajutorul mijloacelor sale de expresie specifice și a modalitățile de exprimare aduse de mediul online;
- cetrarea atenției de la tema de studiu impusă de profesor, la tema care trebuie identificată de elev pentru evidențierea nevoilor personale de exprimare vizuală (relația dintre imagine și mesaj, dintre reprezentare și conținut și dintre diferitele media de exprimare);
- valorificarea legăturii dintre expresia imaginii și elementele lor fundamentale de limbaj care stau la baza oricărei alte forme de expresie vizuală, inclusiv cele mai noi
- utilizarea celor mai noi tehnici digitale de generare a imaginii (inclusiv prin inteligență artificială);
- identificarea, analizarea și cuantificarea riscurilor în ceea ce privește accesibilitatea, continuitatea și eficiența procesului de învățare;
- evaluarea dinamicii predare-învățare-evaluare din perspectiva utilizării resurselor digitale;
- concentrarea pe abordări, conținuturi și activități care să eficientizeze procesul de predare și învățare, restabilirea legăturii dintre materie și elev și crearea de deschideri către modele și medii noi pentru studiu;
- explorarea legăturii dintre modele și tehnici tradiționale de învățare și aplicabilitatea metodelor noi;
- orientarea către identificarea unor modalități de a crea o legătură de continuitate și complementaritate între informația și resursele digitale și învățarea tradițională, cu accent pe ameliorarea rupturii dintre cele două aspecte ale comunicării, asigurându-se accesul la informația vizuală și resursa educațională complexă;
- abordarea diverselor moduri prin care profesorii să exploateze la maximum interesul pe care îl au în mod spontan elevii pentru informația accesibilă online, pentru interacțiunea cu diverse platforme sociale, de joc, de procesare și comunicare a imaginii.- accent pe modalitățile prin care disponibilitatea pentru o percepere a universului / meta-versului virtual poate dialoga cu

disponibilitatea pentru perceperea universului real, obiectiv, și pentru decodarea și transpunerea acestuia în limbaj expresiv / vizual.

- se recomandă utilizarea modalităților pentru cunoașterea aprofundată a specificului istoriei artelor, însușirea tematicilor, a subiectelor și a genurilor care caracterizează artele vizuale pe parcursul etapelor istorice și până în prezent.

2. REPERE METODOLOGICE:

1. Repere pentru planificarea calendaristică pentru anul școlar 2024 - 2025

Evaluarea unor eventuale probleme de învățare (inclusiv probleme de însușirea insuficientă a deprinderilor sau chiar însușirea defectuoasă a acestora) în contextul generat de modificarea metodelor de predare în perioada anterioară;

Consultarea planificării calendaristice anterioare, a programei școlare pentru clasa a XI-a Educație plastică și sesizarea elementelor insuficient structurate sau neconsolidate;

Realizarea de conexiuni între resursele digitale și a școlarizării în format tradițional.

Identificarea avantajelor legăturii create cu mediul online și exploatarea pe viitor a accesibilității resurselor în format digital – tururi virtuale, ateliere interactive online, accesare nelimitată a colecțiilor muzeale și obiectivelor culturale, a conferințelor și studiilor, a spectacolelor și arhivelor de film și imagine, și nu în ultimul rând a modului fluid și direct în care se poate realiza comunicarea.

Identificarea modului în care poate fi adusă în actualitate discuția despre analiza imaginii și a culturii vizuale, despre evoluția filmului, a realității virtual, a realităților alternative, AI și metavers.

Identificarea modului în care poate fi structurat un dialog constructiv între tradiție și cele mai noi forme de manifestare a vizualului, atât ca instrumentar plastic cât și ca modalitate de expresie.

Identificarea modului în care se poate dezvolta un dialog constructiv cu elevul, în care să fie asigurat un feedback util în ceea ce privește așteptările acestuia în ceea ce privește relația dintre experiența practică și mediul digital, în ce măsură explicația și exemplificarea pot fi susținute de resursa digitală.

Identificarea modului în care se poate obține o aplicabilitate crescută a studiului și a competențelor dobândite pentru a asigura o adaptabilitate crescută la cerințele noului context, inclusiv a noilor meserii și domenii de activitate profesională.

2. Repere pentru construirea noilor achiziții:

Rezultatele evaluărilor inițiale vor sta la baza proiectării demersurilor didactice ulterioare.

În plus, vor fi prezentate exemple care să faciliteze utilizarea în predare-învățare-evaluare a instrumentarului noilor tehnologii. Se va evalua modul în care s-au raportat la informația online atât profesorii cât și elevii și modul în care prin proiecte aplicative, de studiu, cercetare și interpretare a imaginii, se poate canaliza interesul elevului spre crearea unei legături cu diferitele aspecte ale culturii vizuale.

3. EVALUAREA INIȚIALĂ A COMPETENȚELOR ELEVILOR LA DEBUTUL CLASEI A XII-A

La debutul anului școlar, fiecare profesor trebuie să realizeze evaluarea inițială a elevilor, cu roluri multiple:

- Asigură o diagnoză cu privire la nivelul de pregătire a elevilor la debutul clasei a XII-a, prin identificarea acelor competențe din programa școlară anterioară care nu au fost suficient dezvoltate (Ce competențe ale elevilor din programa de clasa a XI-a au fost insuficient dezvoltate?).

- Constituie bază pentru planificarea de către profesor a eventualelor demersuri de remediere a competențelor insuficient dezvoltate, (Care sunt domeniile care necesită recapitulare, recuperare, pentru a putea asigura învățarea în clasa a XII-a?).

- Are rol reglator, oferind repere pentru o proiectare curriculară autentică și realistă în clasa a XII-a, pe baza unor decizii documentate (Cum voi valorifica rezultatele evaluării inițiale în întocmirea programei școlare, planificarea calendaristică sau proiectarea unităților de învățare?).

- Motivează elevul pentru implicarea în învățarea viitoare pe parcursul clasei a XII-a (Ce știu și ce nu știu? Ce pot face și ce nu pot face în raport cu ceea ce am învățat în clasa a XI-a? În ce mod voi recupera ceea ce nu știu?).

Astfel planificată, evaluarea inițială devine parte integrantă a procesului didactic și poate fi valorificată ca experiență de învățare. În această perspectivă, evaluarea inițială ar trebui să fie motivantă și nestresantă, să fie prilej de verificare/actualizare/revizuire a nivelului de pregătire.

Pentru evaluarea inițială, pot fi utilizate diverse instrumente și metode de evaluare care să permită o apreciere holistică a nivelului de realizare a diverselor competențe specifice.

Exemple: testul, proba de evaluare practică, proiectul, evaluarea dialogată, grile de reflecție, autoevaluarea prin completarea de quiz-uri sau fișe de evaluare, inclusiv pe platforme online, chestionar care urmărește identificarea calităților și resurselor personale/ domeniilor de interes/

nevoilor elevilor de sprijin individual, hărți conceptuale specifice domeniului de studiu, lucrări practice, etc.

În realizarea programei pentru Educație plastică, clasa a XII-a, filiera vocațională, profil pedagogic cadrul didactic propunător trebuie să urmărească formarea următoarelor competențe:

- *Competențe în aplicarea unor principii și metode de comunicare educațional – plastică.*
- *Competențe în domeniul teoriei, metodologiei și practicii evaluării.*
- *Competențe în domeniul didacticii limbajului de specialitate.*
- *Competențe legate de afirmarea propriei personalități, dorința de evoluție individuală și profesională continuă.*
- *Competența în elaborarea unor proiecte de specialitate sau interdisciplinare, individuale și/sau comune.*
- *Competențe de a concepe curriculum la decizia școlii.*
- *Competențe în structurarea și argumentarea propriilor atitudini estetice față de fenomenul cultural artistic.*
- *Competențe în utilizarea tehnologiilor informaționale specifice comunicării vizuale.*

Competențele generale:

1. Utilizarea de materiale, de instrumente și de tehnici specifice artelor plastice

2. Exprimarea creativă, în limbaj plastic

3. Conștientizarea dimensiunii educaționale a actului artistic

Accentul pe care cadrele didactice ar trebui să îl pună pe elementele de creativitate se justifică prin specificul profilului și al specializărilor elevilor care studiază această disciplină. Având în vedere că, la rândul lor, elevii de la specializarea învățător-educatoare din cadrul profilului pedagogic, filiera vocațională se vor afla în ipostaza de cadru didactic, se impune antrenamentul creativ, care să le genereze disponibilitatea de a fi receptivi față de manifestările creative ale elevilor din învățământul primar și preșcolar, cât și de a le încuraja.

Domeniul artelor vizuale acoperă: pictură, desen, grafică, artă decorativă (tapiserie, scenografie, ceramică, vestimentație, design, arta bijuteriilor etc.), fotografie artistică, arta tiparului, sculptură, arhitectură, artă monumentală, artele spectacolului etc. Toate acestea sunt prezente în cotidian și omul contemporan se raportează la ele. Abordarea doar a artelor plastice limitează sfera preocupărilor și interesele elevilor. În secolul pe care îl traversăm, aceștia sunt expuși unei multitudini de informații și influențe, cele mai multe venind pe cale vizuală. Cu cât se realizează mai devreme explorarea în adâncime a unor concepte-cheie specifice limbajului vizual, cu atât sunt șanse mai mari ca elevii să facă alegeri pertinente și corecte.

În acest sens, conținuturile stabilite în programa școlară realizată de profesor pentru Educație plastică, clasa a XII-a – ciclul superior al liceului, filiera vocațională, profil pedagogic, pot fi

coroborate și completate, după caz, cu abordări specifice diferitelor domenii de conținut vehiculate la nivelul programei de Arte vizuale și abilități practice aprobată prin ordin al ministrului Nr. 3418/19.03.2013, respectiv al Curriculumului pentru învățământul preșcolar 2019.

Exemple de conținuturi ale învățării pe domeniile artelor vizuale:

Domenii de conținut	Conținuturi
Desen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tehnici de lucru simple: linie modulată, punctul, forme regulate și neregulate repetiție, stilizare realizate în creion grafit, creioane colorate, creioane tip B; 2. Desen liber și decorații simple cu ajutorul tehnicilor de lucru trasare și hașurare; 3. Caligrafie: tehnici de lucru ce pregătesc scrisul, decorații și semne simple (linia, punctul, forme regulate și neregulate); 4. Desenul în tuș și cerneală- tehnici grafice; 5. Programe de desen digital: Adobe Photoshop CC, Corel Painter, Autodesk Sketchbook, Krita, Paint Tool SAI, etc.
Pictură	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tehnici de lucru simple: pensulație, amprentare, ștampilare, tamponare, pulverizare, presare; 2. Obținere de forme spontane/ dirijate prin: fuzionare, curgere liberă, stropire forțată, scurgere aderentă, dirijarea jetului de aer, sfoară colorată, monotipie; 3. Tehnici mixte (de exemplu creioane colorate-acuarele); 4. Tehnici specifice de aplicare a culorilor (efectul de transparență/ opacitate în acuarelă, tempera); 5. Pictura pe suport textil cu coloranți cu termofixare, guasă sau acrilice, pictura pe sticlă, pânză, lemn, piatră;
Modelaj	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tehnici de modelare simple în plastilină și cocă: rulare, presare, aplatizare; 2. Modelare pe placă în plastilină și lut- elemente de bază;

	<p>3. Tehnici de modelare ample în plastilină, cocă și lut: modelare liberă, incizii, decorare, aplicare, adăugare, lipire;</p> <p>4. Modelare liberă volumetrică în plastilină, cocă, lut - realizare de vase, animale, măști, covrigi;</p> <p>5. Tehnici complexe de modelare: confecționare de material didactic cu armătură;</p>
Textile și hârtie	<p>1. Tehnici de lucru cu hârtie: <i>Tangram</i> (realizarea de figuri umane și animale- forme plane obținute prin decupare și compunere);</p> <p>2. Tehnici de lucru cu hârtie: <i>Origami</i> și <i>Quilling</i> (animale, păsări și obiecte - forme tridimensionale obținute prin îndoire, pliere și presare);</p> <p>3. Tehnici de lucru cu fibre textile și naturale aplicate pe realizarea de obiecte cu sens pentru elevi: împletituri și tesături din sfoară, paie, piele, ață, flori;</p> <p>4. Tehnici de lucru cu materiale textile: tăiere, croire, coasere;</p> <p>5. Colaje din hârtie sau materiale textile: obținute prin rupere, tăiere, decupare, lipire, răsucire, mototolire;</p>
Construcții și jucării	<p>1. Confecționarea de jucării simple din materiale textile, materiale naturale (frunze, pietre, lemn), plastic;</p> <p>2. Confecționarea obiectelor decorative din hârtie, materiale textile, semințe, mărgelile prin tehnici de lucru specifice: origami, tangram, croit, cusut (cusutul nasturelui, cusutul înaintea și în urma acului), țesut cu benzi de hârtie/fire;</p> <p>3. Confecționarea de păpuși, figurine și decoruri din materiale diverse și tehnici combinate (crosetare, coasere, decupare, lipire);</p> <p>4. Realizarea de construcții și machete din hârtie, carton, placaj, lut, plastic;</p>

	5. Confecționarea de material didactic necesar activităților de predare-învățare-evaluare utilizând diverse materiale și tehnici de lucru;
Foto-video	<p>1. Aparate de înregistrare a imaginii, stocarea și redarea creațiilor media</p> <p>2. Noțiuni tehnice de bază (tipuri de obiective foto, diafragma, timpul de expunere, sensibilitatea ISO, formate de imagine digitală, statică și dinamică etc.)</p> <p>3. Tehnici de realizare a unor fotografii și filmări video pe teme date (înregistrarea amintirilor foto și video, utilizatoarea unor generatoare de imagini prin inteligența artificială, exprimarea unor povești prin video, realizarea peisajelor, a portretelor etc.)</p> <p>4. Prelucrarea și stocarea înregistrărilor foto-video (noțiuni introductive de editare a imaginilor, realizare de colaje etc.)</p> <p>5. Valorificarea și publicarea imaginilor (considerații etice și legale ale postării imaginilor pe internet, siguranța personală în mediul online, considerații de drepturi de autor și de imagine personală);</p>
Noțiuni generale de istoria artelor plastice	<p>1. Artă în perioada preistorică</p> <p>2. Artă în perioada antică- Mesopotamia, Egipt, Grecia, arta Romană</p> <p>3. Artă în Evul Mediu- arta Bizantină, stilul Romanic, stilul Gotic</p> <p>4. Artă Renașterii</p> <p>5. Baroc și Rococo</p> <p>6. Neoclasicism, Romantism, Realism</p> <p>7. Impresionism, Postimpresionism, Neoimpresionism</p> <p>8. Artă secolului XX- curente majore</p> <p>9. Artă românească- orientări culturale și artistice majore, personalități marcante</p>

5.RECOMANDĂRI PRIVIND PLANIFICAREA CALENDARISTICĂ PENTRU ANUL SCOLAR 2024-2025

Instrumentele de proiectare didactică – *planificarea calendaristică, proiectul unității de învățare* – reprezintă documente proiective care realizează asocierea dintre elementele programei școlare și cadrul de implementare practică a acesteia, în condițiile resurselor de timp ale unui an școlar. Acestea nu trebuie să reprezinte o activitate formală, de elaborare a unor documente cu utilitate scăzută în practica școlară, ci trebuie gândite ca instrumente care să ducă la creșterea relevanței și eficienței activității de predare-învățare-evaluare.

Proiectarea demersului didactic se realizează prin raportare la programa școlară și presupune următoarele etape:

- lectura integrală și personalizată a programei școlare;
- elaborarea planificării calendaristice;
- proiectarea unităților de învățare.

Planificarea calendaristică cuprinde următoarele elemente:

- *Unități de învățare* – sunt identificate de profesor în raport cu programa școlară;
- *Competențe specifice* – se precizează numărul criterial al competențelor specifice din programa școlară, corelate cu unitățile de învățare;
- *Conținuturi* – se menționează titluri/teme selectate din conținuturile programei școlare, care se subsumează fiecărei unități de învățare;
- *Număr de ore alocate* – numărul de ore este stabilit de către profesor;
- *Perioada calendaristică* – se precizează săptămâna sau săptămânile în care vor fi abordate temele;
- *Observații* – se menționează aspecte specifice care țin de aplicarea planificării calendaristice.

Planificare calendaristică - model

Disciplina: *Educație plastică*

Clasa: *a XII-a filieră vocațională, profil pedagogic, specializarea învățător- educatoare*

An școlar: *2024-2025*

Prezenta planificare calendaristică este realizată pentru 36 săptămâni, în conformitate cu: - OME nr. 3.694 din 1 februarie 2024. privind structura anului școlar 2024 - 2025;

- Anexa 1 la OMECTS nr. 5347/7.09.2011 privind aprobarea planurilor-cadru de învățământ pentru clasele a IX-a – a XII-a, filiera vocațională, profilul pedagogic;

- Programa de *Educație plastică*, clasa a XII-a – ciclul superior al liceului, filiera vocațională, profil pedagogic întocmită de cadrul didactic de la clasă;

Unitate de învățare	Competențe specifice	Conținuturi didactice	Nr. ore	Perioada	Modul /Obs.
Evaluare inițială			1	S1 (S1)	M1
1. Elemente și expresivități plastice	1.1	1. Definiție, clasificare și ipostaze ale elementelor de limbaj plastic.	1	S2 (S2)	M1
	1.1.	2. Potențele constructive și de expresie ale elementelor limbajului plastic.	1	S3 (S3)	M1
	1.2.	3. Amplificarea posibilităților expresive ale elementelor de limbaj obținută prin diversificarea procedeele tehnice.	1	S4 (S4)	M1
	1.1.	4. Definiție, clasificare și ipostaze ale mijloacelor de expresie plastică.	1	S5 (S5)	M1
	1.2.	5. Problematika și contribuția mijloacelor de expresie plastică în artele vizuale.	1	S6 (S6)	M1
Evaluare sumativă M1			1	S7 (S7)	M1
2. Compoziția plastică și decorativă - tehnici și procedee de lucru	2.2.	1. Compoziția, modalitate de organizare a suprafeței sau spațiului și utilizare a elementelor și a mijloacelor de expresie într-un sistem unitar echilibrat și armonios;	1	S1 (S8)	M2
	2.2	2. Expresii plastice și decorative rezultate prin asamblare, multiplicare, metamorfozare, geometrizare, eliminare, adăugare;	1	S2 (S9)	M2

	2.2	3. Studiul structurilor naturale, interpretarea și organizarea lor în compoziție;	1	S3 (S10)	M2
	2.4.	4. Probleme ale unității și echilibrului în compoziția dinamică a formelor;	1	S4 (S11)	M2
	2.4.	5. Problematika reprezentării și sugerării spațiului tridimensional, a volumului în plan, prin diferite mijloace de expresie valorică și cromatică;	1	S5 (S12)	M2
	2.4.	6. Amplificarea posibilităților expresive ale elementelor de limbaj obținută prin diversificarea procedeele tehnice.	1	S6 (S13)	M2
Evaluare sumativă M2			1	S7 (S14)	M2
3. Tehnici consacrate și alternative în artele plastice	1.2.	1.Tehnici de desen - desenul în creion, în cărbune, în creioane colorate, în crete colorate, în peniță, în pensulă, laviul; materiale și instrumente folosite;	1	S1 S15)	M3
	1.2.	2.Tehnici de gravură fără acizi - monotipie, rafotipie, linogravură, xilogravură, pointe seche, litografie; instrumentele și materialele folosite;	1	S2 (S16)	M3
	1.2.	3. Tehnici de pictură - acuarelă, tempera, tempera în emulsii, guașă, acrilice, pictura pe sticlă, pastelul, colajul, imprimeul textil, fresca, mozaicul, tapiseria;	2	S3-S4 (S17-S18)	M3
	1.2.	4.Tehnici de modelaj- modelarea în lut sau plastilină a unor forme plate, sau a unor reliefuri pe diferite trepte de înălțime, a unor forme în ronde-bosse, prin diferite procedee și cu instrumente adecvate;	1	S5 (S19)	M3

	1.2.	5.Tehnici în arta decorativă – ceramica, textile, modă;	1	S6 (S20)	M3
Evaluare sumativă M3			1	S7 (S21)	M3
4. Imagnea – component fundamental a formării culturii vizuale	2.3.	1. Analiza imaginii – component fundamental a formării culturii vizuale;	1	S1 (S22)	M4
	2.3.	2.Spațiul muzeal și expozițional resursă complexă de analiză și creație;	1	S2 (S23)	M4
	2.3.	3.Vestimentația; modelarea imaginii umane, prin mijloace specifice	1	S3 (S24)	M4
	2.3.	4.Vestimentația; modelarea imaginii umane, prin mijloace specifice	1	S4 (S25)	M4
	2.5.	5. Particularități tehnice și de limbaj în spectacolul de animație, teatru și film.	1	S5 (S26)	M4
Evaluare sumativă M4			1	S6 (S27)	M4
5. Conceptul de alfabetizare vizuală și probleme metodice specifice asimilării limbajului vizual.	3.1	1.Delimitări conceptuale în asimilarea gramaticii limbajului vizual.		S1 (S28)	M5
	3.1	2.Spontaneitate și algoritm (convenții) în asimilarea gramaticii vizualului;	1	S2 (S29)	M5
	3.1	3.Culoarea, limbaj prioritar în creația copilului și în educația plastică;		S3 (S30)	M5
	3.1	4. Evoluția figurii umane în creația copiilor;		S4 (S31)	M5
	3.1	5, Probleme metodice specifice diferitelor vârste în însușirea noțiunilor despre culoare, linie și formă spațială;	1	S5 (S32)	M5
	3.2.	6.Situația de învățare și experiența de învățare în cadrul activităților plastice;	1	S6 (S33)	M5

	3.2.	7. Tipologia exercițiilor și experimentelor practice desfășurate în orele de educație plastică;	1	S7 (S34)	M5
	3.2.	8. Stimularea creativității și originalității plastice a elevilor prin diferite metode și procedee specifice;	1	S8 (S35)	M5
Evaluare sumativă M5			1	S9 (S36)	M5

Realizarea proiectului unității de învățare cuprinde următoarele elemente:

- **Competențe specifice** – se precizează numărul criterial al competențelor specifice din programa școlară, corelate cu unitatea de învățare;
- **Conținuturi** – sunt identificate și selectate/detaliat din programa școlară, pentru a oferi cadrul de structurare a competențelor specifice vizate;
- **Activitățile de învățare** – sunt stabilite de profesor, în funcție de variate aspecte;
- **Resurse** – sunt identificate în mod concret resursele de învățare necesare și cele disponibile, resurse de timp, de loc, forme de organizare a elevilor;
- **Evaluare** – se menționează modalitățile de evaluare (continuă, sumativă) ce vor fi utilizate în cadrul unității de învățare.

Evaluarea centrată pe competențe,

Curriculumul centrat pe competențe este orientat spre practica profesională, este centrat pe elev, facilitează dezvoltarea rolului profesorului de a orienta procesul de învățare al elevului, determinând autonomia acestuia mai timpurie și o interacțiune mai critică în raport cu problemele propuse. De asemenea, curriculumul centrat pe competențe este implicit centrat și pe dezvoltarea competențelor transversale, generice, iar evaluarea însăși a acestui tip de curriculum este centrată pe competențe.

Evaluarea unei competențe constă în a determina, în detaliu, ansamblul componentelor structurale vizate de profesorul evaluator. Competența devine astfel un punct de plecare de la care vor trebui să pornească atât situațiile de învățare cât și acțiunile evaluative viitoare. Cu alte cuvinte, evaluarea va avea o perspectivă cognitivă și o alta metacognitivă, încercând să diagnosticheze capacitățile de învățare ale elevilor, procesele cognitive implicate în activitatea de învățare și mai ales să orienteze elevul spre autorefecție privind stilul propriu de învățare.

De asemenea, evaluarea va furniza informații despre relevanța conținutului ales de profesor, sau chiar de elev, în a exercisa și dezvolta capacitățile, structurile competențelor și competențele în ansamblu.

Evaluarea competențelor reprezintă o problemă relativ recentă în câmpul educațional, dar este o preocupare importantă a ultimelor două decenii, fiind o practică dominantă în organizarea învățământului, a planurilor și a programelor curriculare. Acest lucru înseamnă că procesul evaluativ este focalizat nu pe performanțele școlare globale ale elevilor, ci pe procesele cognitive care au contribuit la obținerea acelor performanțe

Practic, o primă strategie de evaluare este evaluarea sumativă, plasată inițial, cu scopul de a avea imaginea de ansamblu asupra achizițiilor anterioare ale elevilor, achiziții necesare pentru a continua învățarea.

Cea de-a doua strategie de evaluare este evaluarea continuă sau formativă, care se plasează pe parcursul programului de instruire și are drept funcție principală identificarea calității procesului de învățare pe care îl realizează elevii. Această strategie de evaluare ne permite să apreciem progresul în structurarea competențelor chiar în timpul construirii lor din elementele componente.

Proiectarea unității de învățare nr. 3: Tehnici consacrate și alternative în artele plastice M3

Disciplina: Educație plastică

Clasa: a XII-a filieră vocațională, profil pedagogic, specializarea învățător- educatoare

Competențe specifice	Conținuturi	Activități de învățare	Resurse	Evaluare
-------------------------	-------------	---------------------------	---------	----------

<p>- exersarea diferitelor tipuri de tehnici, în scopul dobândirii deprinderilor specifice domeniilor plastice</p> <p>- adaptarea însușirilor tehnice și procedurale la mesajul intenționat și la instrumentele și la materialele folosite</p> <p>- generarea de compoziții plastice cu ajutorul unor tehnici specifice domeniilor plastice abordate</p> <p>- utilizarea tehnicilor și procedurilor plastice pentru a construi un spațiu plastic și pentru a comunica un mesaj intenționat</p> <p>- adaptarea materialelor și instrumentelor plastice la tehnicile de lucru utilizate;</p>	<p>- desenul în creion, în cărbune, în creioane colorate, în crete colorate, în peniță, în pensulă, laviul;</p> <p>-tehnici de modelare-modelarea în lut sau plastilină, presare, rulare, aplatizare, incizare;</p> <p>-tehnici de gravură fără acizi-monotipie, rafotipie, linogravură, xilogravură, pointe seche, litografie; instrumentele și materialele folosite;</p> <p>-tehnici de pictură-acuarelă, tempera, tempera în emulsii, guașă, acrilice, pictura pe sticlă, pastelul, colajul, imprimeul textil, fresca, mozaicul, tapiseria;</p> <p>- tehnici în arta decorativă – ceramica, textile, modă;</p> <p>- tehnici de colaj-decupare, rupere, lipire, alternare, repetiție,</p>	<p>-analiza unor activități practice desfășurate la clasă în vederea identificării tipurilor de tehnici clasice sau alternative, simple sau ample;</p> <p>- exerciții de tesere, coasere sau asamblare;</p> <p>-exerciții de modelare, presare rulare, incizare, scobire, adăugare,</p> <p>- exerciții grafice de trasare a linie modulate, și a formelor regulate și neregulate;</p> <p>- exerciții grafice de trasare și hașurare;</p> <p>- desen liber, decorații și semne simple,</p> <p>-exerciții de pensulație, amprentare, fuzionare, stropire, suflare, presare</p> <p>- exerciții de hașurare în creion și în cerneală;</p> <p>- exerciții de modelare și modulare cromatică</p> <p>-exerciții de decupare, rupere, lipire</p> <p>- exerciții de incizare, presare, modelare, scobire, adăugare, rulare,</p>	<p>Forme de activitate: frontale, în perechi, în grup și individuale;</p> <p>Metode didactice: Exercițiul grafic, pictural, sculptural Explicația Observarea sistematică Demonstrația Compunerea spațiului Paginarea Dialogul dirijat Experimentul Analiza de imagine. Turul galeriei</p> <p>Resurse materiale: Blocuri de desen A4 -materiale specifice-pensule, creioane tip B, carbune, eboșoare, paletă, materiale textile, hârtie, foarfece, ac, ațe, lipici, materiale naturale, cerneală, sfoară, carton, lut, pastă modelatoare, hârtie glasă, sticlă, lemn, linoleum, etc -fișe de documentare, - resurse digitale</p>	<p>Evaluare orală prin adresarea de întrebări frontale.</p> <p>Evaluare practică prin fișa aplicativ – evaluativă.</p> <p>Metode de evaluare: - observarea curentă; - analiza de imagine. - turul galeriei: -autoevaluarea. -interevaluarea</p> <p>Criterii de evaluare: -aplicarea tehnicilor -respectarea pașilor procedurali -diferențierea tehnicilor și procedurilor -respectarea etapelor de lucru -respectarea măsurilor de protecție - aspectul final - încadrarea în timp</p>
--	---	--	--	--

Exemple de activități

- participarea la discuții despre comunicarea prin imagine (de exemplu, imaginea ca document; imaginile folosite în scop informațional de-a lungul timpului);
- discuții despre patrimoniul local: construcții reprezentative și ambient urban/rural, vestimentație, obiceiuri, colecții, obiecte de patrimoniu etc.
- identificarea rolului mesajelor vizuale prin studierea de broșuri, pliante, albume de artă,

- vizionarea de filme, documentare, clipuri, reclame;
- participarea la discuții despre comunicarea prin imagine în pictură, desen/grafică, modelaj/sculptură, arte decorative textile, monumentale, ceramice, vestimentație sau bijuterii, arhitectură și/sau scenografie, fotografie și prin artele spectacolului legate de mesajul transmis;
  - asumarea de roluri (ghid, arhitect, reporter) în scopul prezentării spațiului ambiant urban sau rural (de exemplu a istoriei caselor/construcțiilor reprezentative);
  - audierea de povestiri sau vizionarea de documentare despre artiști români din domenii diferite;
  - participarea la exerciții-joc de explorare a legăturii dintre cuvinte-cheie și compoziții plastice, sculpturi, fotografii etc. (subiectul compoziției/lucrării);
  - vizite, în mediul muzeal virtual și vizionarea de filme având ca temă curente artistice sau personalități marcante din istoria artelor plastice;
  - selectarea intenționată a diverselor materiale (culori de apă, tușuri, creioane, pensule, plastilină etc.), în vederea obținerii unor rezultate anticipate;
  - exerciții de diversificare a ariei de utilizare a elementelor de limbaj plastic în scopul amplificării potențialului lor expresiv: puncte, linii de diferite tipuri realizate cu penițe, pensule, creioane, cărbune de desen, cărbune presat, cretă, pensule, pene etc. pe suprafețe de hârtie, pânză, ceramică etc. forme obținute prin amprentare, fuzionare, curgere dirijată, stropire, sfoară înmuiată în culoare și alte tehnici specifice culorilor de apă;
  - identificarea rezultatelor posibile ale utilizării diferitelor materiale, prin experiment practic;
  - extinderea ariei de valorificare a tehnicilor specifice în scopul amplificării potențialului lor creativ: colajul din texturi diferite; pictura pe suport ceramic; pictura pe sticlă; pictura pe suport textil, pictura pe lemn etc;
  - diversificarea, în compoziții bidimensionale, a tehnicilor de lucru pe diferite suprafețe (de exemplu, hârtie, țesături, ceramică etc.);
  - realizarea de produse utile și estetice, pentru viața de zi cu zi, pentru decorarea cărora se pot folosi diferite procedee și te;
  - organizarea compozițională după reguli stabilite inițial, a suprafeței sau a spațiului plastic, cu ajutorul elementelor de limbaj;

- realizarea de compoziții plastice având ca punct de plecare cuvinte-cheie sau expresii literare la alegere;
- realizarea de compoziții simple/complexe folosind aplicații informatice și resurse digitale
- explorarea proprietăților expresive ale formelor naturale;
- realizarea de produse din diferite tipuri de hârtie: carton, hârtie colorată, creponată, ondulată, cerată etc. cu scop decorativ, cu ocazia sărbătorilor, a zilelor de naștere;
- crearea de texturi de suprafață folosind tehnici și materiale diferite;
- realizarea unor jucării din diferite materiale/ deșeuri (de exemplu, robot, marionete etc.);
- realizarea de machete (medii de viață, forme de relief, comunitatea locală etc.);
- realizarea de scenarii și derularea lor prin schițare sau fotografiere;
- realizarea unui decor scenografic (machetă) intenționat;
- realizarea de expoziții tematice pe baza tehnicilor: Quilling, Origami, Kirigami, Tangram, împletituri din fire/ pănuși de porumb, obiecte modelate în lut sau pastă de modelaj, tricouri și sacoșe decorate/personalizate, seturi cană - farfurie, cadrane de ceas personalizate etc;
- schițarea și confecționarea unor măști cu teme din poezii, cântece, povestiri, festivaluri;
- schițarea și confecționarea costumelor pentru scenete și momente artistice; - realizarea de compoziții plastice, obiecte și machete după diferite sugestii tematice, povești, poezii, cântece, muzică, teatru;
- analiza unor opere de artă reprezentative pentru ramurile artelor plastice;
- pregătirea unor expoziții în spațiile școlare;
- promovarea unui concurs/ eveniment la nivelul școlii/ comunități și participarea cu lucrări proprii;

Exemple de metode utilizate în lecțiile/activitățile plastice:

1. Metode de analiză de imagine utilizate în activitățile plastice:

- ❖ *TEHNICA “LOOK TO LEARN”* (Tom March) presupune o analiză de imagine. În baza unei

imagini se răspunde la 5 întrebări, formulându-se astfel o descriere personalizată a cititorului.

Fiecare individ poate emite judecăți de valoare diferite, în raport cu aceeași imagine.

Întrebările sunt:

1. Ce mesaj încearcă să transmită imaginea?- semnificația intenționată de autor;
2. *Cum se constituie înțelesul imaginii?*
3. *Ce a inclus / exclus autorul?*
4. *Există elemente evidențiate? Cum? Înțelesul dominant (dat de ceea ce îți atrage*

atenția, de culori etc.)

5. *Care este publicul căruia îi este adresată imaginea? Cum ne dăm seama?*

❖ **TEHNICA SUPERPROPOZIȚII: 7 SOLUȚII** - este o metodă de analiză de imagine prin care informațiile transmise vizual, sunt verbalizate de fiecare privitor în parte. Se formulează în raport cu imaginea o propoziție simplă care se completează pe parcurs, Pentru descrierea completă a imaginii se formulează 7 superpropoziții respectând următoarea schemă: se adaugă cuvinte la început; se adaugă cuvinte la final; se adaugă detalii; se adaugă cuvinte noi; se adaugă comparații; se înlocuiesc cuvinte; se folosesc aliterații;

2. Metode interactive de stimulare a creativității utilizate în activitățile plastice:

❖ ”**METODA TURUL GALERIEI** este o metodă interactivă de învățare bazată pe colaborarea între elevi. Aceștia sunt puși în ipostaza de a găsi soluții de rezolvare a unor probleme, în baza unor criterii de evaluare. Această metodă presupune evaluarea interactivă și profund formativă a produselor realizate de grupuri de elevi sau individual. Produse realizate sunt expuse, în timp ce criticii observă, analizează și evaluează, emițând judecăți de valoare în raport cu acestea. Este o metodă des utilizată în cadrul disciplinelor plastice” (Crețu. D, 2004, p.163).

❖ „**TEHNICA 6/3/5 SAU METODA BRAINWRITING** –este asemănătoare brainstorming-ului, doar că aici ideile se scriu pe foi de hartie care circulă. Este o formă de îmbinare a activității individuale cu cea de colectiv. Se numește 6/3/5 pentru că există: -6 membrii în fiecare grup de lucru, care notează pe o foaie de hârtie împărțită în trei coloane; 3 soluții fiecare, la o problemă dată, timp de 5 minute. Foile migrează de la stânga la dreapta, până ajung la posesorul inițial. Cel care a primit foaia colegului din stânga, citește soluțiile deja notate și încearcă să le modifice în sens creativ. În final are loc analiza soluțiilor și reținerea celor mai bune (Ionescu, 2000)”.

3. Metode bazate pe tehnica întrebărilor utilizate în activitățile plastice:

❖ **TEHNICA ÎNTREBĂRILOR CREATIVE** – se ia în atenție un obiect și se formulează

o listă de întrebări privind obiectul studiat. Se analizează întrebările și se transformă unele dintre ele în întrebări care provoacă imaginația. Se utilizează în acest reperi: cum ar arăta dacă...?; în ce fel ar fi diferit dacă...?, presupunând că...? ce s-ar schimba dacă...? Se alege o întrebare la care copiii răspund pe rând în raport cu o situație evocată. În final se constată care sunt nouățile aduse prin intermediul întrebărilor formulate.

- ❖ *TEHNICA ÎNTREBĂRILOR SENZORIALE*: Ce se aude? Cum miroase? Ce se vede? Ce gust are? Ce textură are?
- ❖ *TEHNICA ÎNTREBĂRILOR COMPARATIVE/ METAFORĂ*: în ce fel se compara X cu Y?, în ce fel este X ...Y?
- ❖ *TEHNICA SCAMPER* (Bob Eberle): formulează întrebările după următoarea structură: substituie, combină, adaptează, mărește, pune altfel la lucru, elimină, rearanjează;
  - ❖ *ÎNTREBĂRI DE GHIDARE A OBSERVĂRII UNEI IMAGINI/ PICTURI/ SERII DE IMAGINI* (după Craig Roland, Looking at Art Seeing Questions)
    - *Descrierea imaginii*: Ce vezi aici? Ce se află în această imagine? , Ce cuvinte ai folosi ca să descrii această imagine?, Cum ai descrie liniile din imagine/ formele/ culorile/ oamenii/ peisajul?, Cum ai descrie imaginea unei persoane care nu o poate vedea?
    - *Relaționarea cu imaginea*: De ce anume îți aduce aminte această imagine?, Ce lucruri recunoști din imagine? Ce e nou pentru tine? , În ce mod diferă această imagine de ceea ce vedem în realitate?, Ce îți atrage atenția cel mai mult din această imagine?
    - *Analiza imaginii*: Care crezi că e cea mai importantă parte/ obiect/ idee din această imagine?, Ce îți spun culorile din această imagine?, Ce ai putea spune despre oamenii din imagine? Cum crezi că trăiesc?, Ce crezi că îți spun acum?, Ce te face să spui asta?
    - *Interpretarea imaginii*: Ce titlu i-ai da acestei imagini? De ce ai ales acest titlu? Ce alt titlu i s-ar potrivi?, Ce crezi că se întâmplă în această imagine? Despre ce crezi că e vorba aici? Cum ai ajuns la această idee?, Dacă ai fi în interiorul imaginii, cum te-ai simți? Ce ai auzi?, De ce crezi că pictorul/ fotograful a ales să picteze/ fotografieze această imagine?
    - *Evaluarea imaginii*: Ce îți place? Ce nu?, De ce crezi că această imagine ar trebui văzută de mai multă lume?, Ce notă i-ai da autorului?, Ce crezi că ar trebui să îți minte din această imagine?
  - ❖ *METODA EXPLOZIA STELARĂ* presupune interogări și răspunsuri de forma: cine?, ce?, de ce?, cum?, când?, unde?.
  - ❖ *METODA CUBULUI* presupune 6 operații specifice gândirii critic- creative,

concretizate în întrebări: “descrie (Cum arată?), compară (Cu ce seamănă și de ce diferă?), asociază (La ce te face să te gândești?), aplică (Cum poate fi folosit?), analizează (Din ce e făcut?), argumentează (Ești pro sau contra? De ce?)” (Crețu D., Nicu A., 2004, p.165)

❖ *METODA RAI* – Răspunde – Aruncă – Întreabă – copiii sunt așezați în cerc. Copilul care are mingea formulează o întrebare pe tema în discuție, aruncă mingea unui coleg, care trebuie să răspundă și să formuleze o altă întrebare, după care să arunce mingea spre un coleg. Scenariul se repetă.

În contextul învățării digitale, atunci când ne interesează mai ales elementele din structura competențelor, pot fi utilizate aplicații tehnologice de evaluare QUIZZ, WORDWALL, QUIZLET, LEARNINGAPPS, JCLOZE, JCROSS, JMATCH, JMIX.

Ele oferă variante de itemi care solicită majoritatea capacităților cognitive situate pe diferite niveluri de complexitate ale taxonomiei domeniului cognitiv, așa cum au fost ele detaliate în definirea obiectivelor.

Exemple de fișe de evaluare a produselor plastice realizate de elevi:

FIȘĂ DE EVALUARE A PRODUSELOR ACTIVITĂȚII - model 1

Criterii plastice de evaluare compozițională	Produse evaluate		
	Slab	Mediu	Foarte bun
Impact vizual			
Claritatea reprezentărilor			
Prezentare îngrijită			
Redare logică			
Expresivitate gestuală			
Expresivitate cromatică			
Respectarea proporțiilor			
Redare spațială			
Paginare			
Originalitate -inedit, surprinzător			

FIȘĂ DE EVALUARE A PRODUSELOR ACTIVITĂȚII - model 2

Nr. crt.	Itemii observaționali	Nivelul dezvoltării comportamentelor plastice manifestate de elevi în cadrul compozițiilor plastice			
		Slab	Mediu	Bun	Foarte bun
1.	Compunerea spațiului				
2.	Obținerea efectelor plastice				
3.	Flexibilitatea				
4.	Fluiditatea				
5.	Originalitatea				
6.	Aplicarea tehnicilor variate				
7.	Gradul de implicare al copiilor				
8.	Manifestarea curiozității				
9.	Capacitatea de apreciere și autoapreciere				
10.	Exprimare liberă				
11.	Conduita participativă				
12.	Spontaneitate				

Nr. crt.	INDICATORI EVALUARE ACTIVITATE PRACTICĂ - model	
	Abilități/comportamente plastice nedezvoltate	Abilități/comportamente plastice dezvoltate
1.	Limbaaj utilizat <i>comun</i>	Limbaaj utilizat <i>specializat</i>
2.	Forma de organizare a elevilor <i>frontală, individuală</i>	Forma de organizare a elevilor pe <i>perechi și grupe</i>
3.	Domeniul plastic <i>unic</i>	Domeniul plastic <i>combinat</i>
4.	Tipul activității <i>specializată</i>	Tipul activității <i>integrată</i>
5.	Natura conținuturilor prezentate teoretică, <i>practică</i>	Natura conținuturilor prezentate <i>combinată</i>
6.	Mod de prezentare a cunoștințelor de specialitate <i>expozițiv</i>	Mod de prezentare a cunoștințelor de specialitate <i>experimental</i>
7.	Intervențiile profesorului <i>permanente</i>	Intervențiile profesorului <i>episodice</i>
8.	Strategii didactice utilizate <i>mimetice</i>	Strategii didactice utilizate <i>inductive</i>
9.	Metode didactice utilizate <i>tradiționale</i>	Metode didactice utilizate <i>interactive</i>
10.	Planșe model <i>reproducere-șablon</i>	Planșe model <i>originală</i>

GRILĂ OBSERVATIVĂ - model

Nume și prenume

Clasa:

Data:

Domeniul plastic:

Titlul activității:

NR. CRT.	ITEMI OBSERVAȚIONALI	NIVELUL DE DEZVOLTARE A COMPORTAMENTELOR PLASTICE MANIFESTATE			
		Slab	Mediu	Bun	Foarte bun
1.	Compunerea în manieră originală și personală a spațiului plastic				
2.	Obținerea efectelor plastice, a formelor spontane și elaborate prin tehnici plastice				
3.	Flexibilitatea în lucrările plastice (ușurința gândirii de a trece de la o categorie de obiecte, fenomene, metode la o alta)				
4.	Fluiditatea în lucrările plastice (capacitatea gândirii de a genera o cantitate cât mai mare de idei)				
5.	Originalitatea în lucrările plastice				
6.	Aplicarea tehnicilor (fuzionare, stropire, presare, decorare, pliere, amprentare, aplatizare, adâncire) variate în activităților desfășurate				
7.	Gradul de implicare al elevilor în timpul activităților organizate prin metode interactive (brainstorming, brainwriting, turul galeriei, schimbă perechea, explozia stelară)				
8.	Manifestarea curiozității în activitățile desfășurate				
9.	Capacitatea de apreciere și autoapreciere a lucrărilor după anumite criterii (sentimentele sugerate, culorile și tonurile utilizate)				
10.	Exprimare liberă				
11.	Conduita participativă				
12.	Spontaneitate				

6. SUGESTII METODOLOGICE

Pentru cadrele didactice, se recomandă utilizarea unei varietăți de mijloace didactice care să ilustreze aspectele teoretice (lucrări ale elevilor din anii precedenți), precum și reproduceri ale operelor de artă.

Noțiunile și conceptele specifice domeniului nu vor fi utilizate în demersul didactic propriu-zis fără a fi accesibilizate. Reproductorile de artă vor fi selectate pentru ilustrarea problematicii abordate în conținuturile învățării, după criteriul reprezentativității în raport cu acea problematică și după cel al accesibilității, în raport cu vârsta și cu experiențele de învățare ale elevilor.

Pentru a cultiva interesul și preocupările creative ale elevilor, vor fi valorificate stiluri și strategii didactice care să le încurajeze. De asemenea, în procesul de evaluare, vor fi avute în vedere deopotrivă aspectele relative la corectitudine și rigoare și aspectele mai puțin convenționale, dar cu un mare potențial expresiv.

Studiul disciplinei *Educației plastice*, clasa a XII-a, filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea învățător-educatoare, urmărește dezvoltarea progresivă a competențelor specifice, prin valorificarea experiențelor de învățare ale elevilor și prin accentuarea dimensiunilor afectiv-atitudinale și acționale ale formării personalității acestora.

Bibliografie

- Achiței, Gh., Artă și experiență, Ed. Albatros, București, 1974
- Achiței, Gh., Frumosul dincolo de artă, Ed. Meridiane, București, 1988
- Antal, F., Clasicism și romantism, Ed. Meridiane, București, 1971
- Arnheim, Rudolf, Arta și percepția vizuală, Ed. Meridiane, București 1979.
- Argan, G. C., Arta modernă, Ed. Meridiane, București, 1982
- Berger, Rene, Artă și comunicare, Ed. Meridiane, București 1976.
- .Berger John, Feluri de a vedea, Ed. Vellant, București, 2018
- Berger, R., Descoperirea picturii, vol. I-III, Ed. Meridiane, București, 1975;
- Berlogea, Ileana, Teatrul și societatea contemporană, Editura Meridiane, 1985
- Bocoș, M. D. (2013). Instruirea interactivă. Iași: Polirom.
- Cârneli Magda, Artele plastice în România 1945-1989 Cu o addenda 1990-2010, Ed. Polirom, București, 2013
- .Constantin, Paul, Arta 1900, Ed. Meridiane, București, 1973 6

- Cristea, M., Sistemul educațional și personalitatea. Dimensiunea estetică, Ed. Didactică și pedagogică, București, 1995.
- Dabner David, Design grafic. Principiile și practica designului grafic, Ed. Rao, București, 2005
- Danto, A. C, Transfigurarea locului comun, Ed. Idea, Cluj-Napoca, 2012
- Dufrenne, Mikel, Fenomenologia experienței estetice, Ed. Meridiane, București 1976.
- Eco, Umberto (coordonator), Istoria frumuseții, București, Editura RAO, 2006;
- Eco, Umberto (coordonator), Istoria urâtului, București, Editura RAO, 2007;
- Elsen, E. Albert, Temele artei, Ed. Meridiane, București 1983.
- Enăchescu, Constantin, Expresia plastică a personalității, Ed. Științifică, București 1975.
- Gherasim, Marin, A patra dimensiune, Pitești, Editurii Paralela 45, 2005;
- Gombrich, E.H., O istorie a artei, Ed. Meridiane, București, 1975.
- Huyghe, Rene, Dialog cu vizibilul, Ed. Meridiane, București 1981.
- Huyghe, Rene, Puterea imaginii, Ed. Meridiane, București 1971.
- Ilieș M., Metodica predării desenului, Editura Didactică și Pedagogică, București.1977.
- Kiraly, Aurora (coordonator), Fotografia în arta contemporană. Tendințe în România, după 1989, Ed. Unarte, București, 2006;
- Knobler, Nathan, Dialogul vizual, Ed. Meridiane, București 1983.
- Lăzărescu, L., Pictura în ulei, Editura Sigma Plus, Deva, 1996
- Lhote, A., Tratat despre peisaj și figură, Ed. Meridiane, București, 1969.
- Lutzeller, H., Drumuri spre artă (vol. I și II), Ed. Meridiane, București, 1986
- Masek, V., E., Arta de a fi spectator, Editura Meridiane, 1986
- Manescu, Mihail, Mental și senzorial – identitate vizuală în secolul XX, Bistrița, Editura Aletheia, 2006;
- McLuhan, Marshall, mass-media sau mediul invizibil, Ed. Nemira, București 1997.
- Nanu, Adina, Vezi? Comunicarea prin imagine, Editura didactică și pedagogică, 2018.
- Nanu, Adina, Arta pe om, Editura Compania, 2001
- Nanu, Adina, Artă, stil, costum, Editura Meridiane, 1976
- Oprea, C. L. (2006). Strategii didactice interactive. București: EDP.
- Panofsky, Erwin, Artă și semnificație, Ed. Meridiane, București 1980.
- Panofsky, E., *Renaștere și renașteri în arta occidentală*, Ed. Meridiane, București, 1974
- Piaget, Jean, Chomsky Noam, Teorii ale limbajului, teorii ale învățării, Ed. Politică, București 1988.
- Plesu, A., Călătorie în lumea formelor, Ed. Meridiane, București, 1986

- Popescu, T., Concepte și atitudini estetice, Ed. Meridiane, București, 1983
- Mih, V., Creativitatea și stimularea comportamentului creative, în Consiliere educațională, coord., Băban A., Cluj-Napoca, 2001.
- Radu, I.T. (2000). Evaluarea în procesul didactic. București: Editura Didactica si Pedagogica.
- Roșca, A., Creativitatea generală și specifică, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1981.
- Read, H., Originea formei în artă, Ed. Universul, București, 1971
- Riegl, A., Istoria artei ca istorie a stilurilor, Editura Meridiane, București, 1998.
- Rosenkranz, K., O estetică a urâtului, Ed. Meridiane, București, 1984
- Salad, D., Dimensiuni ale educației, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1988.
- Sontag Susan, Despre fotografie, Ed. Vellant, București,, 2018
- Stoiciu, Florin, Tehnici și maniere ale gravurii, București, Ed. Polirom, 2010;
- Suchianu, D., I., Cinematograful, acest necunoscut, Editura Dacia, Cluj, 1973
- .Zamfirescu, I., Istoria universală a teatrului, Editura pentru literatură universală, 1966 – 1970
- Wong Regina, Arta minimalismului, Ed. Baroque Books & Arts, 2017
- Woodford Susan, Looking at pictures, Ed. Thames & Hudson, Marea Britanie, 2018 100.
- **** Istoria artelor plastice în România, vol. I-II, Editura Meridiane, București, 1980.
- **** Istoria ilustrată a picturii, Ed. Meridiane, București, 1973.
- **** Dicționar de arta – forme, tehnici, stiluri artistice, vol. I , II, Ed. Meridiane, București, 1998

Referințe web:

<http://programe.ise.ro/Actuale/Programeinvigoare.aspx>

<https://www.ise.ro/reperemetodologice>

<https://www.ise.ro/resurse/resurse-elevi-profesori>

<https://muzeulvirtual.ro/>

<https://digitaledu.ro/>